

Nükleer Santral Macerası Yeni Bir Doğalgaz Olayı

Erşat AKYAZILI
EİE İşyeri Temsilcisi

Nükleer enerji konusunda resmi olarak söylenen herşey, toplumu yönlendirme, hükümet kararına onay sağlama amacıyla söylenmektedir.

AKP Hükümeti Millî Güvenlik Kurulunda görüşükten sonra nükleer santral kurma çalışmalarına yeniden başladı.

Tüm diğer konularda olduğu gibi, enerji politikası konusunda da demokratik örgütlerimizin raporlarını, görüşlerini dikkate almayan hükümetlerin yarattığı sorunlar yıllar sonra tüm toplumu vurmaktadır. Bunun tipik örneği doğal gaz konusunda yaşanmış ve AKP hükümet, bu konuda kendineden önceki hükümetleri suçlamıştır. Oysa şimdi ..

Bu maceraya başlamanın nedenleri ve maceranın olası sonuçları bir makaleden çok bir kitapta anlatılabilir. Ama yinde konuyu ana hatları ile değerlendirmekte yarar var.

Nükleer enerjinin zorunluluğu konusunda topluma gösterilen gerekçe basit: Enerji talep tahminlerine göre, gelecekteki enerji ihtiyacımızın var olan kaynaklarca karşılanamayacağı açıktır. Bu durumda, tüm gelişmiş ülkelerin kullandıkları güvenli ve ucuz nükleer enerji devreye sokulmalıdır. Hükümet savunusu budur.

Oysa bu gerekçeden başlayarak nükleer enerji konusunda resmi olarak söylenen herşey, toplumu yönlendirme, hükümet kararına onay sağlama amacıyla söylenmektedir. Şöyle ki:

1. TEK tarafından (TEAŞ-EÜAŞ) yapılan bütün talep tahminleri abartılı yapılmaktadır. Örneğin 1985 yılındaki çalışmasında 2000 yılı tüketim tahmini 200 milyar KWH olarak hesaplanmış ama gerçekleşen 100 milyar KWH olmuştur. Bu fark basit bir hata değildir. 1970 yılından bu yana ülkenin karanlıkta kalacağı söylenmektedir. Oysa bu hiç gerçekleşmemiştir. Bu konuda ilginç örneklerden biri, bir önceki nükleer ihale sürecinde dönemin

Cumhurbaşkanı Demirel, Çankaya Köşkünün bile enerji sıkıntısı nedeniyle elektriklerinin kesildiğini söyleyebilmiş, ve nükleer santrali savunmuştur.

2. Nükleer enerji kullanılıyor olmasına karşın, nükleer santrallerden ciddi bir kaçış vardır. Dünya üzerinde halen 32 ülke nükleer enerji kullanıyor. Bu ülkelerde faaliyette olan 443 nükleer santral yılda toplam 370 bin megavatt elektrik enerjisi üretiliyor. Bu rakam toplam dünya elektrik enerjisi üretiminin yüzde 18'ine eşit. Örneğin 1974 yılı IAEA raporunda 2000 yılında dünyada 4.500 adet nükleer santral olacağı söylenirken, grçekte 2005 yılında 443'ü işletmede 24'ü inşaat halinde toplam 467 adet vardır. Avustralya, Filipinler, Brezilya, İsveç, İtalya, Belçika, Çin, Endonezya Tayland, Vietnam, Avusturalya, Küba, Portekiz, İrlanda, Lüksemburg, Danimarka, Yunanistan, İspanya, Finlandiya, İsviçre, Hollanda, İngiltere, Danimarka, İskoçya, Yeni Zelanda nükleer santrallerini kapatarak, azaltarak, işletmeye almayarak nükleer prıgramlarını, nükleerin alyhine büyük oaranda revize ettiler. son 10 yılda, nükleer santral yerine, ABD'de 2650 Mw, Almanya'da da 4000 Mw rüzgar enerjisi kuruldu.

3. Nükleer enerji en pahalı enerji kaynağıdır. Çünkü ilk kuruluş maliyeti 1000 MW için en az 2,4 milyar \$ dır, 35-40 yıl ömürlüdür, tesisin söküm ve saklanma maliyetleri vardır ama en önemlisi atık sorunudur. 1000 MW lık bir santral 27 ton yüksek düzeyli, 250 ton orta düzeyli, 450 ton düşük düzeyli atık üretmektedir. Atıkların depolanma maaliyeti ile çevre ve insan sağlığına olarak yüklü maliyetler çıkamaktadır.

4. Nükleer santrallerde güvenlik sorunu vardır. Her ne kadar üç ciddi kaza olduğu söylene de ABD'de 169, 1992

Ülkemiz rüzgar potansiyeli açısından da zengin sayılabilir. Rüzgar potansiyelinin değerlendirilmesi ciddiyele alınmalıdır.

yılında Japonya'da 20, Rusya'da 205 ciddi kaza rapor edilmiştir. Bir çok kaza yıllar sonra açıklanmakta bir kısmı ise hiç açıklanmamaktadır. En önemli örnek Çernobil'de 6.000 kişi ölmüştür. Dolaylı ölümlerin sayısı ise bilinmiyor.

5. Nükleer enerji dışa bağımlı bir enerjidir. Çünkü, gerek uranyum kaynaklarının yetersizliği açısından ama esas olarak nükleer yakıtın zenginleştirilmesinin teknolojisi açısından nükleer enerji dışa bağımlı bir enerji kaynağıdır. Bu kış AB'de ve özellikle Ukrayna'da yaşananlar sonucu, dışa bağımlı enerjini ne büyük risk olduğunu açıkça görülmüştür. Yaşanan siyasal bir krizin ardından Rusya'nın doğalgaz vanalarını kapatma tehditi, siyasal gerilimlerin giderek arttığı günümüz koşullarında gerçek bir risk oluşturmaktadır.

Ülkemiz Açısından Durum

2005 sonu itibariyle doğalgazdan fiilen 66,5 milyar kwh elektrik enerjisi üretilmiştir. Ancak, bugün kurulu doğalgaz santrallerinin üretim kapasitesi 102,3 milyar kwh'dir. Uzun süreli mevcut doğalgaz alım anlaşmaları gereği ve sistem ihtiyacının karşılanması yönünden elektrik üretiminden doğalgaz kullanımının devam edeceği düşüncesi ile 2030 yılına kadar elektrik üretiminde hiç yeni doğalgaz santral kurmasak bile mevcut 100 milyar kwh'lik doğalgaz olanağımızın olduğu görülmektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklarımızın envanteri tam olarak bilinmemektedir. 2030 yılında toplam elektrik üretimi içinde yenilenebilir enerjinin payının %25'e erişeceği kabulü ile buradan ek olarak (578,5 milyar kwhx0,25=140 milyar kwh) üretim olanağı doğabilecektir. Böylece toplam ek kapasite 286 milyar kwh'dir. Toplam üretim kapasitemiz (259+319,5)=578,5 milyar kwh olmaktadır.

Enerjinin verimli kullanılması ve kayıp kaçakların önlenmesi; EİEİ Genel Müdürlüğü'nün yaptığı çalışmalar sonucu enerjinin verimli bir şekilde kullanılması ile elektrik talebinde %10 oranında tasarruf sağlanabileceği anlaşılmaktadır. %20 oranındaki kayıp kaçığın %10'u

kaçak kabul edildiğinde kaçığın önlenmesi ile %10 da ek tasarruf sağlanacaktır ki bu ikisinin toplam %20 edecektir.

Ülkemiz enerji politikaları yerli kaynaklara yönelmeli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına gereken ağırlığı vermelidir. Bu anlamada atıl duran hidrolik potansiyel ile kömür potansiyeli değerlendirilmelidir.

Ülkemiz rüzgar potansiyeli açısından da zengin sayılabilir durumdadır. Rüzgar potansiyelinin değerlendirilmesi ciddiyele ele alınmalıdır.

Sonuç olarak, mevcut eğilimler korusa bile Ülkemizde görünür bir gelecekte elektrik enerjisi sıkıntısı olmayacaktır. Üstelik teknolojide yaşanan gelişmelerle birim faaliyet başına tüketilen enerji miktarı azalmaktadır. Gerek üretim araçlarında gerek kullanım araçlarında enerji tasarrufunun ön plana çıkması talep tahminlerini sürekli geriye çekmeyi gerektirmektedir.

Elektrik konusundan mevcut gerçekler ve ülke potansiyeli harekete geçirmeden nükleer santrallere yönelmek, stelikte bunu bir MGK toplantısında gündeme almak, başak politikaların işarete olarak algılanmaktadır. Bu politika ülkeler arasında siyasal gerilimleri artıran, dünyayı giderek daha büyük risk altına sokan nükleer silahlanma çılgınlığıdır. Bu çılgınlık insanların refahını artırmak yerine, var olan kaynakları silah gibi insanlığın aleyhine harcamalara kaydırarak yoksulluk ve sefaleti artırma ile devam edecek ve bir nükleer savaş felaketiyle sonlanabilecek tam bir çılgınlıktır.

Bu noktada Albert Einstein'a kulak vermekte yarar var. Atom araştırmaları yapmış ve bunlardan geri adım atmış olan Albert Einstein, Freud'a yazdığı bir mektupta nükleer teknolojilerin dünyanın sonu olacağını, sağ çıkabilen insanların uygarlık yarışına ancak Taş Devri'nden başlayacağı öngörüsüne bulunmuştu. Bugün bu öngörünün gerçekleşmesinden daha fazla korkmamızı gerektirecek nedenler giderek artıyor. Çok geç olmadan hem bireyler hemde örgütler olarak tavır almalı, bu nükleer çılgınlığı durdurmalıyız.

